

پوشش سبز کویر

مهندس تیمور مقدس زاده خسروی

طبس، شهرداری طبس، فضای سبز، تیمور مقدس زاده خسروی

بیابان جایی است که نزولات مستقیم جهت رویش گیاه کافی نیست کویرهای عمده ایران شامل: الف) دشت کویر (بیابانی شور و مرکز آن فاقد پوشش گیاهی) ب) کویر لوت (گرمترین بیابانهای جهان)

تقسیم بندی کویرها

۱- جغرافیای گیاهی و عوامل جداکننده الف) گستره ایرانو - تورانی، سودانی ب) میزان بارندگی (دشت کویر و لوت بین ۲۰۰-۱۰۰ میلیمتر) ج) دمای سالیانه (دشت کویر حدود ۲۰-۱۵ درجه و کویر لوت ۲۵-۲۰ درجه)

۲- تقسیم بندی بر کل شامل الف) شوره پسند ب) گچ پسند ج) ماسه پسند د) خاکهای رسی ه) پوشش روی سنگریزه و صخره

پوشش گیاهی کویرهای ایران

۱- شوره پسند Halophtic

یکی از مهمترین ویژگیهای کویرهای ایران گسترش خاکهای شور و قلیائی است و خاکهای شور شامل (شور - باتلاقی شور - رسوبی شور) که منشا آنها سنگ اصلی و آب زیر زمینی (مانند دشت لوت، کویر و گاوخونی) و آبهای جاری شور و از بین رفتن پوششهای طبیعی خاک که نتیجه آن افزایش تبخیر آب و بر جا گذاشتن نمک در سطح خاک است دریاچه های شور مانند بختگان در فارس و ارومیه می باشد در حاشیه رودخانه شور اجتماعات گیاهی (گز) *Atriplex tatarica* دیده می شود مانند کال شور اطراف طبس و علاوه بر گز، تاغ و گیاهان مقاوم به شوری (خار شتر) *Alhaji camelorum* جفججک، یکی از گیاهان تپه های آهکی *Anabasis calcarea* در اطراف دشت کویر است.

۲- ماسه پسند Psammophytic

خصوصیات این مناطق دارای بیابانهای شنی تا ارتفاع ۱۲۰۰-۵۰۰ متر میانگین بارندگی کمتر از ۲۰۰ میلیمتر، سخت شدن ریشه بوسیله باد، مدفون شدن گیاه در زیر ماسه، از بین رفتن گیاهک و دمای زیاد مشکلاتی است که گیاهان این مناطق با آن مواجه هستند و از مهمترین اجتماعات گیاهی آن، تاغ، و گونه های متعلق به جنس اسکنبیل *Allium cyperus* است.

۳- رویش گیاهی استپی

خاکهای این مناطق شامل: بیابانی - سیروزم - استپی قهوه ای - سیروزم توام با خاکهای

ریگوسل

یکی از ویژگیهای مهم این خاکها وجود سنگ ریزه و قلوه سنگ در خاک بیابانزا و آهکی بودن خاک سیروزم می باشد و از مهمترین رویشهای خشکی پسند (*Artemisia heybo-alba*)، کنار

ziziphus spinu Christi و کهور *propis spiciger* است

امید است با افزایش دانش زیست محیطی و توجه به اهمیت گیاهان و با مدیریت آگاهانه شاهد پوشش گیاهی مناسب و کاهش روند سطح کویر و مانع تخریب پوششهای گیاهی که ناشی از افزایش جمعیت و دخالت انسان است باشیم.